

Per al mesurament de la desigualtat, la pobresa i l'exclusió. Limitacions, propostes tècniques i alternatives

For measuring inequality, poverty and exclusion. Limitations, technical proposals and alternatives

MATEO PÉREZ, MIGUEL I PENALVA VERDÚ, CLEMENTE (RCS, núm. 11, p. 13-22)

Resum: Des d'un punt de vista empíric, el mesurament de la desigualtat és una qüestió bastant desenvolupada. Des dels treballs clàssics de Sen en la dècada dels setanta, fins als treballs actuals realitzats per l'equip d'investigadors del Luxemburg Income Study (LIS), s'han sistematitzat els instruments i les tècniques d'investigació al voltant

data, citation and similar papers at core.ac.uk

brought to you

provided by Revistes Catalanes

Pobresa Humana 2—), però sense una conceptualització tan clara o, almenys, no exempta de polèmiques. Pel que fa a l'exclusió social, els investigadors encara no hem aconseguit un corpus teòric ni sobre la seva definició ni sobre el seu mesurament. Hi ha intents, però estem lluny d'aconseguir fer quelcom de semblant als altres estudis de desigualtat i pobresa. En aquest article, s'ofereix una visió sintètica de les diferents conceptualitzacions pel que fa als tres termes enunciats: desigualtat, pobresa i exclusió. Al mateix temps es mostren els diferents mesuraments possibles (indicadors, tècniques, instruments), per a concloure amb una sèrie de propostes metodològiques i tècniques per a una reconceptualització oberta i plural.

Paraules clau: pobresa, desigualtat, exclusió social, mesurament de la desigualtat, tècniques de recerca, indicadors

Resumen: Desde un punto de vista empírico, la medición de la desigualdad es una cuestión bastante desarrollada. Desde los trabajos clásicos de Sen en la década de los setenta, hasta los trabajos actuales llevados a cabo por el equipo de investigadores del

Luxemburg Income Study, se ha producido una sistematización de los instrumentos y las técnicas de investigación con respecto a la desigualdad. Algo parecido sucede con la pobreza (el trabajo del Programa de Naciones Unidas para el Desarrollo en esa dirección —Índice de Pobreza Humana 1, Índice de Pobreza Humana 2—), aunque sin una conceptualización tan clara o, al menos, no exenta de polémicas. Con respecto a la exclusión social, los investigadores aún no hemos conseguido un corpus teórico ni sobre su definición ni sobre su medición. Hay intentos, pero estamos lejos de lograr algo similar a lo ocurrido con la desigualdad. En este papel, se ofrece una visión sintética de las distintas conceptualizaciones de los tres términos enunciados: desigualdad, pobreza y exclusión, mostrando a su vez las diferentes mediciones posibles (indicadores, técnicas, instrumentos), para concluir con una serie de propuestas metodológicas y técnicas para la medición que abogan por una reconceptualización abierta y plural.

Palabras clave: pobreza, desigualdad, exclusión social, medición de la desigualdad, técnicas de investigación, indicadores

Abstract: From an empirical standpoint, measuring inequality is quite a developed question. From the classic work by Sen in the seventies until the work currently done by the team of investigators of the *Luxemburg Income Study*, there has been a systematisation of the instruments and investigation techniques on inequality. Something similar occurs with poverty (the work of the United Nations Programme for Development in this direction —the Human Poverty Index 1, Human Poverty Index 2—), albeit without a clear conceptualisation, or at least not devoid of controversy. As far as social exclusion is concerned, we investigators have still not achieved a theoretical corpus on its definition or measurement. There have been attempts, but we are far from achieving something similar to what occurred with inequality. This paper offers a summary overview of the different conceptualisations of the three terms: inequality, poverty and exclusion, showing in turn the different possible measurements (indicators, techniques, instruments), and concluding with a series of methodological and technical proposals for measurement which choose an open and plural reconceptualisation.

Key words: poverty, inequality, social exclusion, measurement of inequality, research techniques, indicators